

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 16 marca 2017 r.¹

Odesłanie prejudycjalne — Podatki — Podatek od wartości dodanej — Artykuł 4 ust. 3 TUE — Szósta dyrektywa — Pomoc państwa — Procedura zwolnienia z długów osób fizycznych w stanie upadłości („esdebitazione”) — Niewymagalność zaległości z tytułu VAT

W sprawie C-493/15

mającej za przedmiot wnioszek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Corte suprema di cassazione (trybunał kasacyjny, Włochy) postanowieniem z dnia 6 maja 2015 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 21 września 2015 r., w postępowaniu:

Agenzia delle Entrate

przeciwko

Marcowi Identiemu,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: A. Prechal, prezes izby, C. Toader i E. Jarašiūnas (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: E. Sharpston,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez G. De Bellisa, avvocato dello Stato,
- w imieniu rządu hiszpańskiego przez A. Sampola Pucurulla, działającego w charakterze pełnomocnika,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez A. Caeiroso, L. Lozano Palacios oraz F. Tomat, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

¹ — Język postępowania: włoski.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 4 ust. 3 TUE oraz art. 2 i 22 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku (Dz.U. 1977, L 145, s. 1, zwanej dalej „szóstą dyrektywą”).
- 2 Wniosek ten został złożony w ramach sporu pomiędzy Agenzia delle Entrate (agencją podatkową, zwaną dalej „organem podatkowym”) a Marco Identi w przedmiocie decyzji określającej wysokość zobowiązania w zakresie podatku od wartości dodanej (VAT) oraz regionalnego podatku od działalności gospodarczej za rok podatkowy 2003.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Zgodnie z art. 2 szóstej dyrektywy opodatkowaniu VAT podlega dostawa towarów lub świadczenie usług dokonywane odpłatnie na terytorium kraju przez podatnika działającego w takim charakterze, jak również przywóz towarów.
- 4 Artykuł 22 szóstej dyrektywy stanowi:

„[...]

4. Każdy podatnik składa deklarację podatkową w terminie ustalonym przez każde z państw członkowskich [...].

[...]

5. Każdy podatnik płaci kwotę netto [VAT] przy składaniu deklaracji podatkowej. Państwa członkowskie mogą jednakże ustalić inną datę płatności tej kwoty lub mogą wymagać przedpłat.

[...]

8. [...] Państwa członkowskie mogą nałożyć inne obowiązki, które uznają za konieczne do prawidłowego naliczenia i pobrania podatku i uniknięcia oszustw podatkowych.

[...]”.

Prawo włoskie

- 5 Decreto legislativo n. 5 (dekret ustawodawczy nr 5) z dnia 9 stycznia 2006 r. (dodatek zwykły do GURI nr 13 z dnia 16 stycznia 2006 r.) wprowadził procedurę zwolnienia z długów („esdebitazione”), zmieniając art. 142–144 legge fallimentare (prawa upadłościowego), zatwierdzonego regio decreto n. 267 (dekretom królewskim nr 267) z dnia 16 marca 1942 r. (GURI nr 81, z dnia 6 kwietnia 1942 r.) i zmienionego decreto legislativo n. 169 (dekretom ustawodawczym nr 169) z dnia 12 września 2007 r. (GURI nr 241, z dnia 16 października 2007 r.) (zwanego dalej „prawem upadłościowym”).

6 Na podstawie art. 142 prawa upadłościowego, zatytułowanego „Zwolnienie z długów”:

„Upadły będący osobą fizyczną może skorzystać ze zwolnienia z pozostałych długów w stosunku do wierzycieli niezaspokojonych w postępowaniu upadłościowym, pod warunkiem że:

- 1) współpracował z organami prowadzącymi postępowanie, dostarczając wszelkich informacji i dokumentów niezbędnych do ustalenia pasywów i dążąc do owocnego wyniku działań;
- 2) w żaden sposób nie opóźnił ani nie przyczynił się do opóźnienia przebiegu postępowania;
- 3) nie naruszył przepisów, o których mowa w art. 48;
- 4) nie skorzystał z innego oddłużenia w ciągu ostatnich dziesięciu lat poprzedzających złożenie wniosku;
- 5) nie sprzeniewierzył aktywów ani nie przedstawił nieistniejących pasywów, nie spowodował ani nie zwiększył stanu niewypłacalności w sposób utrudniający bardzo poważnie rekonstrukcję majątku i obrotów, czy też nie dopuścił się nadużyć kredytowych;
- 6) nie został skazany prawomocnym wyrokiem za upadłość noszącą znamiona oszustwa lub za czyny niedozwolone przeciwko gospodarce publicznej, przemysłowi i handlowi oraz za inne czyny niedozwolone popełnione w związku z prowadzoną działalnością, chyba że skazanie za takie czyny uległo zatarciu. Jeżeli postępowanie karne z tytułu popełnienia któregoś z tych przestępstw jest w toku, sąd zawiesza postępowanie do momentu zakończenia sprawy karnej.

Oddłużenie nie może zostać przyznane, jeżeli nie zostali zaspokojeni, choćby w części, wierzyciele upadłościowi.

Z oddłużenia wykluczone są:

- a) zobowiązania o charakterze alimentacyjnym, a w każdym razie zobowiązania wynikające ze stosunków niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej;
- b) należności związane z odszkodowaniem z tytułu odpowiedzialności deliktowej oraz sankcje karne i administracyjne o charakterze pieniężnym, które nie są świadczeniami akcesoryjnymi w stosunku do wygasłych zobowiązań.

Ochronie podlegają prawa, które przysługują wierzycielom w stosunku do współdłużników, poręczycieli i osób, w stosunku do których można dochodzić roszczeń regresowych”.

7 Artykuł 143 prawa upadłościowego, zatytułowany „Procedura zwolnienia z długów”, przewiduje:

„[S]ąd, w drodze postanowienia o zamknięciu postępowania upadłościowego lub na wniosek dłużnika złożony w ciągu kolejnego roku, sprawdzwszy okoliczności, o których mowa w art. 142, uwzględnivszy także zachowanie chętnego do współpracy dłużnika, wysłuchawszy zarządcy i zgromadzenia wierzycieli, uznaje wierzycieli niezaspokojonych w toku postępowania upadłościowego za nieściągalne w całości w stosunku do dłużnika ogłoszonego już upadłym [...].

Na postanowienie wydane na wniosek dłużnika, wierzyciele niezaspokojeni w całości, prokurator i każdy zainteresowany mogą wnieść zażalenie na podstawie art. 26”.

Postępowanie główne i pytanie prejudycjalne

- 8 Postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2008 r. Tribunale di Mondovì (sąd w Mondovì, Włochy) przyznał M. Identemu, komplementariuszowi spółki PVA di Identi Marco e C. Sas w upadłości, samemu uznanemu za upadłego, zwolnienie z długów. Po wydaniu tego postanowienia organ podatkowy skierował do M. Identego postanowienie określające wysokość zobowiązania podatkowego w zakresie VAT oraz regionalnego podatku od działalności gospodarczej za rok podatkowy 2003.
- 9 Przed Corte suprema di cassazione (trybunałem kasacyjnym, Włochy) organ podatkowy wniósł o kasację wyroku Commissione tributaria regionale del Piemonte (regionalnej komisji podatkowej Piemontu, Włochy) z dnia 26 marca 2012 r., który potwierdził decyzję pierwszej instancji stwierdzającą bezprawność tej decyzji i oddalił odwołanie od tej decyzji wniesione przez organ podatkowy.
- 10 Sąd odsyłający wyjaśnia, że procedura zwolnienia z długów, która stosuje się do będącego osobą fizyczną i przedsiębiorcą dłużnika uznanego za upadłego, ma na celu umożliwienie temu podmiotowi „nowego startu”, po umorzeniu wszystkich wcześniejszych zobowiązań wobec wierzycieli zgłoszonych w ramach postępowania upadłościowego, które nie zostały zaspokojone, aby dłużnik ten mógł na nowo stać się aktywnym podmiotem gospodarczym, bez konieczności znoszenia ograniczeń w podejmowaniu inicjatywy czy własnym potencjale w celu wspierania wytwarzania bogactw wskutek ciężaru swych długów. Sąd upadłościowy w składzie kolegialnym podejmuje decyzję o dopuszczeniu dłużnika do tej procedury po otrzymaniu niewiążących opinii zarządcy i zgromadzenia wierzycieli oraz bada w szczególności, czy zostały spełnione przesłanki przewidziane w art. 142 akapit pierwszy prawa upadłościowego.
- 11 Sąd odsyłający zastanawia się nad zgodnością procedury zwolnienia z długów z prawem Unii. Według tego sądu powstaje pytanie, czy – jak w przypadku postępowania układowego w sprawie, która zakończyła się wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2016 r., Degano Trasporti (C-546/14, EU:C:2016:206) – rozważania praktyczne ustalone na drodze sądowej, takie jak niewypłacalność dłużnika zachowującego właściwą postawę czy możliwość ściągnięcia jedynie części wierzytelności z tytułu VAT, mogą uzasadniać rezygnację, w całości lub w części, z tej wierzytelności.
- 12 Sąd odsyłający uważa, że ustawodawca krajowy, wymieniając w sposób wyczerpujący w art. 142 akapit trzeci prawa upadłościowego długi, z których nie można zwolnić dłużnika, i nie wspominając tam o należnościach podatkowych, uznał, iż osoba mogąca skorzystać z procedury oddłużenia zwolnienia z długów powinna zostać zwolniona także z długów podatkowych. Jego zdaniem należy zatem zbadać, czy stosowanie tej procedury do zaległości z tytułu VAT nie jest sprzeczne z prawem Unii.
- 13 Dodaje on, że pojawia się również kwestia zgodności uregulowania krajowego spornego w postępowaniu głównym z regułami konkurencji w prawie Unii Europejskiej, ponieważ uregulowanie to może faworyzować ponowne wejście na rynek podmiotów, które dopuszczono do skorzystania z tej procedury, w porównaniu z upadłymi podmiotami, które nie mogą skorzystać z takiego traktowania, gdyż są one wykluczone z mocy prawa z dostępu do podobnej procedury.
- 14 W takich okolicznościach Corte suprema di cassazione (trybunał kasacyjny) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy art. 4 ust. 3 TUE oraz art. 2 i art. 22 szóstej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie, w zakresie VAT, uregulowaniu krajowemu, które przewiduje wygaśnięcie zobowiązań wynikających z VAT na rzecz podmiotów objętych postępowaniem w sprawie oddłużenia uregulowanym w art. 142 i art. 143 [prawa upadłościowego]?”.

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

- 15 Poprzez swoje pytanie sąd odsyłający w istocie dąży do ustalenia, czy prawo Unii, w szczególności art. 4 ust. 3 TUE oraz art. 2 i 22 szóstej dyrektywy, jak i przepisy z dziedziny pomocy państwa należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie temu, aby zaległości z tytułu VAT zostały uznane za niewymagalne na podstawie przepisów krajowych, takich jak przepisy sporne w postępowaniu głównym, przewidujących procedurę zwolnienia z długów, poprzez którą sąd może, pod pewnymi warunkami, uznać za niewymagalne długi osoby fizycznej, które nie zostały uregulowane w wyniku postępowania upadłościowego dotyczącego tej osoby.
- 16 Należy przypomnieć, że z art. 2 i 22 szóstej dyrektywy oraz art. 4 ust. 3 TUE wynika, iż państwa członkowskie są zobowiązane do przyjęcia wszelkich środków legislacyjnych i administracyjnych mogących zapewnić pobór w pełnej wysokości VAT należnego na ich terytorium (zob. podobnie wyrok z dnia 7 kwietnia 2016 r., Degano Trasporti (C-546/14, EU:C:2016:206, pkt 19 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 17 W ramach wspólnego systemu VAT państwa członkowskie zobowiązane są do zapewnienia, że obowiązki ciążące na podatnikach będą realizowane i z tego względu przysługuje im pewna swoboda w zakresie między innymi sposobu korzystania ze środków, którymi dysponują (wyrok z dnia 7 kwietnia 2016 r., Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, pkt 20 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 18 Ta swoboda ograniczona jest jednak obowiązkami zagwarantowania skutecznego poboru środków własnych Unii, bez powodowania istotnych różnic w sposobie traktowania podatników, czy to w jednym z państw członkowskich, czy to we wszystkich tych państwach. Dyrektywę VAT należy interpretować zgodnie z zasadą neutralności podatkowej, na której zasada się wspólny system VAT i zgodnie z którą podmiotów gospodarczych dokonujących tych samych czynności nie można traktować w różny sposób w zakresie poboru VAT. Wszelkie działania państw członkowskich podejmowane w zakresie poboru VAT muszą być zgodne z tą zasadą (wyrok z dnia 7 kwietnia 2016 r., Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, pkt 21 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 19 Środki własne Unii, zgodnie z art. 2 ust. 1 decyzji Rady 2007/436/WE, Euratom z dnia 7 czerwca 2007 r. w sprawie systemu zasobów własnych Wspólnot Europejskich (Dz.U. 2007, L 163, s. 17), obejmują w szczególności wpływy wynikające z zastosowania jednolitej stawki do zharmonizowanej podstawy opodatkowania VAT określonej zgodnie z normami Unii. Istnieje zatem bezpośredni związek między poborem zgodnie z obowiązującym prawem Unii wpływów z tytułu VAT a wpłatą do budżetu Unii odpowiednich środków pochodzących z tego podatku, ponieważ wszelkie braki w poborze owych wpływów mogą powodować uszczuplenie wskazanych środków budżetowych (wyrok z dnia 7 kwietnia 2016 r., Degano Trasporti, C-546/14, EU:C:2016:206, pkt 22 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 20 Wobec powyższego należy ustalić, czy możliwość uznania, pod pewnymi warunkami, za niewymagalne zaległości z tytułu VAT na podstawie procedury zwolnienia z długów będącej przedmiotem postępowania głównego jest sprzeczna z obowiązkiem zagwarantowania przez państwa członkowskie poboru w pełnej wysokości VAT należnego na ich terytorium oraz skutecznego poboru środków własnych Unii. W tym celu należy przeanalizować warunki stosowania owej procedury.
- 21 Wydaje się przede wszystkim, że procedura zwolnienia z długów, taka jak opisana przez sąd odsyłający i przedstawiona w pkt 5–7 niniejszego wyroku, ma na celu umożliwienie osobie fizycznej uznanej za upadłą zwolnienia z długów, które po zakończeniu dotyczącego jej postępowania upadłościowego nie zostały uregulowane, aby mogła ona ponownie podjąć działalność gospodarczą. Procedura zwolnienia z długów, która ma miejsce równocześnie z postępowaniem upadłościowym lub po jego zakończeniu, zakłada zatem, że majątek dłużnika w całości uległ likwidacji oraz że podział składników majątkowych wynikających z tej likwidacji między wierzycieli nie pozwolił na uregulowanie wszystkich długów.

Ponadto zgodnie z art. 142 akapit drugi prawa upadłościowego zwolnienie z długów można przyznać tylko wtedy, gdy wierzyciele zgłoszeni w ramach postępowania upadłościowego zostali przynajmniej częściowo zaspokojeni.

- 22 Następnie procedura zwolnienia z długów ma zastosowanie wyłącznie do osób fizycznych spełniających określone warunki wymienione w art. 142 akapit pierwszy prawa upadłościowego, które dotyczą zachowania dłużnika przed wszczęciem postępowania upadłościowego i podczas jego trwania. Z warunków tych wynika w szczególności, że dłużnik z jednej strony nie mógł skorzystać z takiej procedury w ciągu dziesięciu lat poprzedzających wniosek, nie został skazany za upadłość noszącą znamiona oszustwa, za czyny niedozwolone przeciwko gospodarce lub popełnione w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą, nie sprzeniewierzył aktywów przedsiębiorstwa, nie spowodował ani nie zwiększył stanu niewypłacalności poprzez nadużycia kredytowe, a z drugiej strony współpracował i działał w sposób staranny podczas postępowania upadłościowego. Warunki te wydają się więc zasadniczo wiązać z uczciwością i lojalnością dłużnika, a także zastrzegać skorzystanie z procedury zwolnienia z długów dla dłużników w dobrej wierze.
- 23 Wreszcie, w odniesieniu do przebiegu postępowania, art. 143 prawa upadłościowego przewiduje, po pierwsze, że sąd orzekający powinien zbadać, czy spełnione są warunki przewidziane w art. 142 tej ustawy, po drugie, że należy wysłuchać zarządcy i zgromadzenia wierzycieli, i wreszcie po trzecie, że wierzyciele niezaspokojeni w całości, prokurator i każdy zainteresowany mogą wnieść zażalenie na postanowienie tego sądu uznające za niewymagalne długi, które nie zostały w pełni uregulowane w ramach postępowania upadłościowego. Procedura zwolnienia z długów wymaga zatem analizy danego przypadku, przeprowadzonej przez organ sądowy. Pozwala ona poza tym danemu państwu członkowskiemu, posiadaczowi wierzytelności z tytułu VAT, z jednej strony na zajęcie stanowiska w przedmiocie wniosku dłużnika, który chciałby skorzystać z tej procedury przed wydaniem decyzji rozstrzygającej ten wniosek, a z drugiej strony na wniesienie ewentualnego środka zaskarżenia wobec decyzji uznającej za niewymagalne zaległości z tytułu VAT, które nie zostały uregulowane w całości, co prowadzi do drugiej kontroli sądowej.
- 24 Z rozważań tych wynika, że podobnie jak postępowanie układowe analizowane w wyroku z dnia 7 kwietnia 2016 r., *Degano Trasporti* (C-546/14, EU:C:2016:206, pkt 28), procedura zwolnienia z długów będąca przedmiotem postępowania głównego podlega ścisłym warunkom stosowania oferującym gwarancje jeśli chodzi w szczególności o windykację należności z tytułu VAT, oraz że – biorąc pod uwagę te warunki – nie stanowi zrzeczenia się w sposób ogólny i bez żadnego rozróżnienia prawa do poboru VAT oraz nie jest sprzeczna z obowiązkiem zagwarantowania przez państwa członkowskie poboru w pełnej wysokości VAT należnego na ich terytorium, jak i skutecznego poboru środków własnych Unii (zob. wyrok z dnia 7 kwietnia 2016 r., *Degano Trasporti*, C-546/14, EU:C:2016:206, pkt 28).
- 25 W odniesieniu do przepisów w zakresie pomocy państwa należy przypomnieć, że zakwalifikowanie środka krajowego jako „pomocy państwa” zgodnie z utrwalonym orzecnictwem wymaga, aby spełnione były wszystkie następujące warunki. Po pierwsze, musi to być interwencja państwa lub przy użyciu zasobów państwowych. Po drugie, interwencja ta musi być w stanie wpłynąć na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Po trzecie, musi przyznawać beneficjentowi selektywną korzyść. Po czwarte, musi zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem (wyroki: z dnia 21 grudnia 2016 r., *Komisja/Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, EU:C:2016:971, pkt 40; a także z dnia 21 grudnia 2016 r., *Komisja/World Duty Free Group SA i in.*, C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981, pkt 53 i przytoczone tam orzecnictwo).
- 26 Jeśli chodzi o warunek dotyczący selektywności korzyści, który ma charakter konstytutywny dla pojęcia „pomocy państwa” w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, z utrwalonego orzecnictwa Trybunału wynika, że ocena tego warunku wymaga ustalenia, czy w ramach danego systemu prawnego sporny środek krajowy może sprzyjać „niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów” w porównaniu z innymi, znajdującymi się, w świetle celu przyświecającego temu systemowi,

w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej i tym samym poddanymi odmiennemu traktowaniu, które może zostać zasadniczo uznane za dyskryminacyjne (wyrok z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group SA i in., C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981, pkt 54 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 27 Należy ponadto przypomnieć, że okoliczność, iż jedynie podatnicy spełniający warunki zastosowania danego środka mogą z niego skorzystać, nie może sama w sobie przyznawać temu środkowi selektywnego charakteru (zob. podobnie wyroki: z dnia 29 marca 2012 r., 3M Italia, C-417/10, EU:C:2012:184, pkt 42; z dnia 21 grudnia 2016 r., Komisja/World Duty Free Group SA i in., C-20/15 P i C-21/15 P, EU:C:2016:981, pkt 59).
- 28 W niniejszym wypadku wystarczy stwierdzić, że w ramach przepisów prawa upadłościowego regulujących procedurę zwolnienia z długów osoby, którym nie przyznano możliwości skorzystania z tej procedury albo dlatego, że nie należą one do zakresu jej stosowania, albo dlatego, że nie są spełnione warunki przewidziane w art. 142 tej ustawy, nie znajdują się w sytuacji faktycznej i prawnej porównywalnej z sytuacją osób, którym tę możliwość przyznano w świetle celu owych przepisów, jakim jest – jak wynika to z pkt 10 i 12 oraz 21 i 22 niniejszego wyroku – umożliwienie osobie fizycznej uznanej za upadłą, będącej dłużnikiem w dobrej wierze, ponownego podjęcia działalności gospodarczej po zwolnieniu z długów, które po zakończeniu dotyczącego jej postępowania upadłościowego nie zostały uregulowane.
- 29 Wynika stąd – przy czym nie ma potrzeby badania pozostałych warunków wymienionych w pkt 25 niniejszego wyroku – że zwolnienie z długów takie jak zwolnienie przewidziane przez prawo upadłościowe nie może zostać zakwalifikowane jako pomoc państwa.
- 30 W świetle powyższych rozważań należy na zadane pytanie odpowiedzieć, iż prawo Unii, w szczególności art. 4 ust. 3 TUE oraz art. 2 i 22 szóstej dyrektywy oraz przepisy z dziedziny pomocy państwa, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby zaległości z tytułu VAT zostały uznane za niewymagalne na podstawie przepisów krajowych, takich jak przepisy sporne w postępowaniu głównym, przewidujących procedurę zwolnienia z długów, poprzez którą sąd może, pod pewnymi warunkami, uznać za niewymagalne długi osoby fizycznej, które nie zostały uregulowane w wyniku postępowania upadłościowego dotyczącego tej osoby.

W przedmiocie kosztów

- 31 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym, do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

Prawo Unii, w szczególności art. 4 ust. 3 TUE oraz art. 2 i 22 szóstej dyrektywy Rady 77/388/EWG z dnia 17 maja 1977 r. w sprawie harmonizacji ustawodawstw państw członkowskich w odniesieniu do podatków obrotowych – wspólny system podatku od wartości dodanej: ujednolicona podstawa wymiaru podatku oraz przepisy z dziedziny pomocy państwa, należy interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, aby zaległości z tytułu podatku od wartości dodanej zostały uznane za niewymagalne na podstawie przepisów krajowych, takich jak przepisy sporne w postępowaniu głównym, przewidujących procedurę zwolnienia z długów, poprzez którą sąd może, pod pewnymi warunkami, uznać za niewymagalne długi osoby fizycznej, które nie zostały uregulowane w wyniku postępowania upadłościowego dotyczącego tej osoby.

Podpisy